NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION
NOVEMBER 2020

SEPEDI LELEME LA GAE: LEPHEPHE II
SEPEDI HOME LANGUAGE: PAPER II

MARKING GUIDELINES

Nako: diiri tše 3 100 meputso

These marking guidelines are prepared for use by examiners and sub-examiners, all of whom are required to attend a standardisation meeting to ensure that the guidelines are consistently interpreted and applied in the marking of candidates' scripts.

The IEB will not enter into any discussions or correspondence about any marking guidelines. It is acknowledged that there may be different views about some matters of emphasis or detail in the guidelines. It is also recognised that, without the benefit of attendance at a standardisation meeting, there may be different interpretations of the application of the marking guidelines.

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA A DINGWALO

A MO SWINA NGWANANA' THAKANA

POTŠIŠO YA 1

1.1 *Semelo ke kokwane ye bohlokwa ye e lebanego le maitshwaro a moanegwa. Ke ka fao mongwadi a re tlišetšago moanegwa yo a itšeng le gore ke motho* wa mohuta mang ka maitshwaro. (2)

Lekope

Ditiro le dipolelo tša gagwe

O na le pelo ye mpe.
- O raka bana ba gagwe ka lebenkeleng mola ba na le basadi. Ga a nyake go tseba gore ba tlo iphediša ka eng.
- O tšea lehumo la gagwe le Mologadi leo le tlilego le Mologadi o raloka ka lona ebile o mo raka ka lebenkeleng.
- Lekope o re ge nkabe a tsebile nkabe a bolaile bana ba gagwe ba sa tšo belegwa.
- Ge a hlala Mologadi o mo tlogelela ntlo fela, ga a ipotšiše gore bana ba tlo ja eng. O tlogelela barwa ba gagwe *dilaesentshe* tša ditaxi tšeo a rego ba yo itšeela tšona go malome wa bona, yena a sa ye go yena ka bogolo.

Ga a na tsebe/ O na le manganga.
- Mosadi wa gagwe Mologadi le bana ba lekile go mo lemoša kotsi ya seo a se dirago ka go ratana le Mmatlala efela a se theeletše.
- Rangwane wa bana ba gagwe Thomo o lekile go mo kgala a se theeletše.
- O lwa le batho bao ba lekago go mo eletša.

Ga a na nnete
- Lekope o re bana ba gagwe ba a mo utswetša mola a tseba gore yena o nyaka go iketla le motlabo wa gagwe.
- O fetola seo Nadinadi a mmoditšego ka go re Mologadi o tšwa gaMatonya mola Nadinadi a mmoditše gore o mmone a etšwa thokong ya gaMatonya.

Ga a na ponelopele
- O rakile ba lapa la gagwe lebenkeleng a se šetše gore bašomedi ba gagwe ba tlo hloka bahlokomedi; ba mo senyetša.
- Ge a tloga ka lapeng la gagwe o a senya o lebala gore tša masa ga di tsebje.

Batho ba bangwe ba reng ka yena?

Ga a na maitshwaro a mabotse
- Mologadi o botša Thomo gore Lekope o iphetošitše lesogana sebekangwetši ebile ga a sa boa ka gae.
- Mologadi o re ge nkabe a ratana le Pebetse mmagoMmatlala o be a ka se belaele efela Lekope o inyatšiša ka ngwana Mmatlala.

(10)

Tšhomišo ya polelo: (3)

[15]

GOBA

IEB Copyright © 2020

1.2 SETSOPOLWA SA A

1.2.1 *O di ntšha ka pekeng a di lahlela tafoleng*
O kokomogile.
[E tee fela] (1)

1.2.2
- Mmatlala o tšwile ka gae a re o ya go dira meriri e le ge a yo gahlana le Mokalabi e lego tatagobana ba gagwe.
- Mmatlala ga se a boe gae. Taba ye e ile ya tshwenya Lekope. Mmatlala ge a boa, o boile a apere diaparo tša theko ya godimo. O bolela le Lekope ka lenyatšo. Ke taba yeo e tsošitšego kgakgano ka lapeng. (2)

1.2.3
- Lekope o a wa o išwa bookelong fao a ilego a kgopela ba lapa la gagwe la mathomo tshwarelo ge ba tlile go mmona.
- Lekope o humana thoto ka moka e rwelwe.
- Lekope o a hlabega, ge ba leka go mo rwalela bookelong o ba kgopela gore ba mo iše lapeng la gagwe le Mologadi. O nyaka go hlokofalela gona. (3)

1.2.4
- **E tšweletša semelo sa mmapadi.** Mohlala: Morago ga poledišano ya Mmatlala le mmagwe Mmatlala o šala a bolela a nnoši a re mmagwe o lebala gore ke yena a mo gapeleditšego go ratana le Lekope. Polelonoši ye e mo tšweletša e le motho wa pelo ye mpe. O re o nyaka go swiela lebenkele gore le ge Lekope a ka phela a humane le se na selo.
- **E tšweletša maikutlo a mmapadi.** Mohlala: Lekope o a ngunanguna ka ge Mmatlala e sa le a tšea sefatanaga sa gagwe a re o yo dira meriri, go tšwelela maikutlo a pefelo ka ge a re o tla ntšha Mmatlala mahlajana ebile ga a mo tsebe.
- **E thuša go gapa / go sepetša nako ya gore babapadi ba kgone go itokišetša temana ya go latela.** Mohlala: Lekope morago ga go boledišana le barwa ba gagwe ka taba ya gore ga a sa ba nyaka ka lebenkeleng o šala a dutše a bolela ka fao mosadi a mo senyeditšego bana. Lekope o re poo ke yena.
- **E tšweletša thulano ya ka gare. Mohlala:** Morago ga poledišano ya Lekope le Mmatlala fao Mmatlala a laetšego Lekope go boela gae a fihle a phuruputše dikhutlwana go bona ge a ka se humane diphuthelwana, Lekope o šala a ipotšiša dipotšišo ka Mmatlala gore e se be le yena o swana le Mologadi.

[Tše tharo fela] (3)

1.2.5 O kwele ka morwa wa gagwe Modupi yo a bego a ile kopanong ya boraditaxi hoteleng ya Mojasagagwe ke ge a mmona a tsena le tatagobana ba gagwe Mokalabi. (2)

1.2.6 **Ke moya wa pefelo**, babapadi ga ba boledišane gabotse
- Ba fošetšana dinotlelo tša lebati
- Mmatlala o bolela a kokomogile
- Lekope ge a etšwa o itianya lebati. (2)

1.2.7 Mongwadi o atlegile

- Babadi ba be ba sa letela gore Mologadi le ba lapa ba ka ya bookelong go yo bona Lekope le go mo swarela morago ga seo a ba dirilego sona.
- Babadi ba be ba sa letela go boa ga Mokalabi le go tšwetša pele morero wa go hula Lekope tšhelete. (Balekwa ba tla tšweletša dikgopolo tša go fapana) (2)

[15]

POTŠIŠO YA 2

2.1 *Sehloa ke thulano ya mafelelo ya baanegwathwaadi sengwalweng. Ke ka fao ditaba tša sengwalwa di fihlago seremong. Ditaba di ka senolwa, baanegwa bao ba bego ba tshepana ba nyapoga. Moanegwathwaadi a ka humana tshedimošo a e amogela gomme a tšea sephetho*. (2)

Sehloa

- Lekope ge a botšiša gore bana ba gagwe ba kae, Mmatlala o mmitša ka maina ebile o mmotša gore ke bana ba Mokalabi. Lekope ge a leka go tsoga malaong ka baka la pefelo Mmatlala o mo kgoromeletša malaong gape gona fao o swarwa ke sehlabi, a wela fase a idibala. Mmatlala le mmagwe ba mo rwalela bookelong ba se sa mo hlola.

(2)

Diphošo tše di latelago tša Lekope ke tšona di dirago gore go be le ngangego ka gore ge nkabe a se di dire, sengwalwa se se be se ka se kgone go fihlelela legato la sehloa.

Diphošo tša Lekope

- Lekope o ratane le kgarebe (Mmatlala) yo a bego a ka swanela go ba ngwetši ya gagwe mola yena e le mokgalabje ebile bana ba gagwe ba šetše ba na le basadi.
- Lekope o tlogetše mosadi wa gagwe wa dikgomo yo ba bego ba nyalane mengwaga ye mentši ka lebaka la motlabo fela.
- Lekope o raka mosadi le barwa ba gagwe bao ba bego ba šoma lebenkeleng gore a kgone go iketla le Mmatlala.
- Ga a sa hlompha mosadi wa gagwe ebile o mmitša ka maina bjalo ka moloi, mmalegogwana, moretšhe, mokadikadi, huane bj.bj.
- Lekope o dirile phošo ka go tšwa lapeng la gagwe a yo dula le Mmatlala le mmagwe a sa lemoge gore ga ba mo rate ba lebeletše go ikhola ka lehumo la gagwe.

IEB Copyright © 2020

- Lekope o paletšwe ke go botšiša Nadinadi dipotšišo ge a mmotša gore o bone mosadi wa gagwe a etšwa thokong ya ga Matonya. O ile a tšea sephetho sa gore Mologadi o be a ile go mo nyakela meratišo, e le ge a be a nyaka hlare sa ntšhirela. Lekope o makatšwa ke go kwa Nadinadi a mo latolela gore a ka ba hlatse ya gagwe ya maaka, gobane ga se a re o ba bone ba tšholotše ditaola. Nadinadi o bolela gore o mmone a etšwa thokong ya ga Matonya.
- Lekope o boditše barwa ba gagwe gore ba mmabišetša bophelo, O re nkabe a ile a ba kgaola kalana tše mohlang ba goroga lefaseng gore mmagobona a swinege. Motswadi wa nnete a ka se bolele taba ya mohuta wo ka ge a sa tsebe gore bophelo bo mo swaretše eng.
- Lekope ga a tšee maele a motho, le ge morwarragwe Thomo a leka go boledišana le yena ka bošaedi bjo a bo dirilego ga a mo theeletše ebile o feleletša a mo rakile ka lebenkeleng ka ge a mo hlodia.
- Lekope o hlala Mologadi a yo nyala Mmatlala a ba a agela yena le mmagwe nywako ya kgoparara ntle le go lemoga gore ga a mo rate.
- Lekope o šitilwe go lemoga ka pela gore lebaka la gore dikgwebo tša gagwe di tekateke ke ka baka la gore Mmatlala o be a tšea tšhelete a ipolokela ka fase ga maina a bana ba gagwe, yena a le gare a apeša bašomedi molato wa gore ba a mo utswetša.
- Ge a hlala Mologadi ga a fe lapa la gagwe lefa ka mo go swanetšego o tlogelela mosadi ntlo, a re barwa ba gagwe ba tla yo tšea mangwalo (dilaesentshe) a ditaxi go malomeabona, ka tshwanelo e be e le yena a bego a swanetše go yo boledišana le malomeabona.

(10)

Tšhomišo ya polelo: (3)

[15]

GOBA

2.2 **SETSOPOLWA SA B**

2.2.1 Mologadi (1)

2.2.2 Phekgogo

- Lekope o ratana le kgarebjana ye nnyane Mmatlala mola yena e le mokgalabje yo a nago le bana bao ba šetšego ba nyetše basadi. O raka ba lapa la gagwe ka lebenkeleng gore a kgone go iketla le kgarebjana ye. (2)

2.2.3

- Ba rometše Thomo go yo boledišana le Lekope le go mo kgopela go boa gae gore ba tle ba boledišane ka taba ya gagwe ya go tlogela lapa.
- Segola le Modupi ba ile ba kwana gore Modupi o swanetše go yo apiša Mmatlala gore ba kgone go bona ge eba o rata tatagobona goba o rata mahumo a gagwe.
- Segola le mmagwe ba kwana gore Mologadi o swanetše go yo bona ba mahlo mabapi le taba ye ya bona. (3)

IEB Copyright © 2020

2.2.4 Mehola ya poledišano:

- **Go utolla dimelo tša babapadi**. Mohlala: Karabo ge a boledišana le Noko le Mabusha mabapi le sengwalwa seo Noko a se humanego ka kamoreng ya gagwe, ge a lemoga gore go na le letšhogo go Mabusha o ipotša gore o swanetše go bolela nnete gore a ba tšhoše le go feta fao. Poledišanong ye, Karabo o tšwelela e le lesogana la go ba le sebete.
- **Go tšwetša ditiragalo pele.** Mohlala: Ge babapadi ba boledišana tiragatšong ye ditiragalo di tšwela pele le morero o kgona go tšwelela. Mohlala, Ariel o leletša Bubbles mogala o mo kgopela gore ba ye go etiša mmogo kua Hellas.
- **Go tšweletša maikutlo a babapadi**. Mohlala: Ge Bubbles a boa Temba morago ga go utollela Ariel sephiri ka moka sa sindikheithi Ariel o ile a tlalelwa ntle le go ntšha lentšu, o ile a emelela a sepela. (3)

2.2.5 Kgegeotiragatšo *e tšwelela ge babogedi/babadi ba papadi ba tseba seo se tlogo diragalela babapadi ba bangwe etšwe bona ba sa tsebe selo.*

- Babadi ba a tseba gore Mologadi o tšwa gaMatonya gore a mo thuše gore Lekope a rate yena a tlogele Mmatlala fao Matonya a mo phutheletšego dihlare tšeo a bego a swanetše go tšhelela Lekope ka dijong efela Lekope yena o be a sa tsebe o no kwa mabarebare a Nadinadi.
- Babadi ba a tseba gore Mmatlala le Pebetse ba be ba nyaka go hula Lekope mahumo a gagwe, le gore Pebetse o boditše Mmatlala gore a botše Lekope a mo agele ntlo, gape o mmoditše gore a tšee tšhelete a e boloke ka maina a bana ba gagwe. Lekope yena o be a sa tsebe maikemišetšo a bona, o be a nagana gore o a ratwa.
- Mmatlala o laela Lekope gore o yo loga / *breida* meriri e le ge a nyaka go kopana le Mokalabi. [Tše pedi fela, mehlala ye mengwe ya maleba e tla amogelwa]. (2)

2.2.6 Aowa, ga a na kgodišo ye botse baneng:

- O dumelela Mmatlala gore a tšeele mosadi yo mongwe monna a mo tliše lapeng la gagwe.
- O botša Mmatlala gore banna ba gokwa ke dijo ge a ka mo apeela, a mo hlatswetša, a mo alela gona o tla be a mo kgonne.
- O hlohleletša Mmatlala go hula Lekope mahumo a gagwe.
- Ge Matlala a thoma go boelana le Mokalabi o dumelelana le tšona ebile ba kopana lapeng la gagwe. [Tše pedi fela. Dikarabo tše dingwe tša maleba di tla amogelwa] (2)

2.2.7 Balekwa ba tla tšweletša maikutlo a bona, mohlala:
Maikutlo a manyami – O bontšhitše go hloka tlhompho go Lekope le lapa la gagwe a ba a fetša a ba thubetše lapa/ Maitshwaro a gagwe a swabiša ka ge go na le masogana a thaka tša gagwe yena a kgetha go ratana le mokgalabje ka ge a lebeletše mahumo a gagwe. (2)

[15]

IEB Copyright © 2020

KEKANA, M.A. 1989 – *NNETE FELA*

POTŠIŠO YA 3

Kalotaba

Ke matseno a puku. Mo mongwadi o tšweletša ditaba tše bohlokwa tše di tlogo thuša mmadi go kwešiša sengwalwa bjalo ka baanegwa le kamano ya bona, tikologo le ditiragalo. (2)

- Ariel o kantorong ya *komišinare*, o befetšwe ka ge bašomedi ba *komišinare* ba sa ba hlokomele le go ba thuša.
- Gona moo Bubbles o tšweletšwa e le kgarebe ye botse kudu ya go swanelwa ke diaparo yo a tlišitšwego ke yo mongwe wa badiredi ba komišinare; o a hlaganelwa o a thušwa pele ga batho bao ba emego mothalading.
- Tikologo ke ya Phelindaba kua Tshwane moo Ariel le Bubbles ba dulago gona.
- Ariel ke yo mongwe wa bahlagiši ba ditshwantšhetšodikgao seyalemoyeng sa Phelindaba go la Tshwane.
- Karabo o wiša *sinema* yeo tatagwe a bego a mo file gore a e hlokomele ebile o amega kotsing ya sefatanaga le bagwera ba nwele madila.
- Noko e lego, tatago Bubbles le Karabo ke leloko la *sindikheithi,* sehlopha seo se utswetšago batho tšhelete dikarateng tša *krediti* le go ngwalelana ditšheke tša bofora. Karabo o ile a tseba ka sephiri seo sa batswadi ba gagwe.
- Karabo yo e lego lefahla la Bubbles o tšweletšwa a na le bokgoni bja go ngwala.
- Bubbles o mo hlohleletša go ngwala gore a se bolawe ke bodutu ebile o mo nyakela ditlabakelo ka moka tša go dira mošomo woo. (8)

[10]

GOBA

POTŠIŠO YA 4

Maatla a lerato

Khuetšo ke kgopolo ye e lebanego le tlhohleletšo ye e rilego bophelong. Khuetšo e nepiša maitshwaro a moanegwa.

- Bubbles ge a boa Hellas le Ariel ge ba swanetše go kgaogana ba a atlana ebile o lebala maikemišetšo a gagwe a go nyaka go bona Ariel a wele fase go swana le banna ba bangwe, le gore ga a swanela go mo rata. O tšweletša boyena le maikutlo a gagwe, a iša diatla ka morago ga hlogo ya Ariel go mmatametša go yena.
- Mmileng wa Mokwele Bubbles o phološa Ariel ganong la tau mola a be a swanetše go thuša *sindikheithi* go bolaya Ariel.
- Morago ga tiragalo ya mmileng wa Mokwele Bubbles o tšhaba le Ariel yo e lego lenaba la gagwe ba khuta Majaneng ntlong ya Pula.
- Bubbles ge a bolela le tatagwe mogaleng o mo laela gore ge sindikheithi e ka kgoma Ariel o ya maphodiseng go ba botša ditaba ka moka ka sindikheithi.
- Bubbles ka go tseba mokgwa wa *sindikheithi* o beakanya gore Ariel a kopane le motho lebenkeleng la OK ge a ya Majaneng gore ba fane dikoloi a kgone go timelela bao ba ka bego ba mo šetše morago.
- Bubbles o re a tšhabetše Ariel ge ba le Majaneng a ba a boela morago go yo mmotša nnete, a ba a dumela ge Ariel a mo eletša gore ba ye maphodiseng.
- Noko o hlanogetše masindikheithi ka go uta Karabo le go utollela Bubbles nnete ya gore basindikheithi ba mohlaleng wa gagwe.

Tlemollo ya lehuto / Tharollo ya bothata

Tlemollo ya lehuto ke ka fao bothata bjo go lebanwego le bjona sengwalweng bo rarologago ditaba tša boela madulong. Ka ge padi ye e le ya botseka mongwadi o swanetše go tšweletša kotlo.

- Noko o hweditše kotlo ka ge a bolailwe ke yo mongwe wa maloko a *sindikheithi* le Kwena kotlo ya gagwe e bile lehu.
- Banna ba *basindikheithi*, boMabusha le Mello ba ile ba swarwa, dikgwebo tša bona ka moka tša tswalelwa, le dithoto ka moka tša tšewa ke mmušo.
- Ariel o atlegile go dira dinyakišišo tša go humana nnete ka moka ya bonokwane bja *basindikheithi*. Bubbles a ya go tšea Karabo gwa rena šebešebe bophelong bja bona. (8)

Tšhomišo ya polelo: (2)

[10]

POTŠIŠO YA 5

Tikologo

Nako le felo ke dikokwane tše bohlokwa kudu tša tikologo. Gantši mongwadi ge a ngwala puku o hlola lefelo leo ditiragalo di diregago go lona. Mongwadi o tšweletša le nako yeo ditiragalo di diregago ka yona. Ditiragalo di ka direga ka nako ya sebjalebjale goba ya segologolo. (2)

Tikologo ya puku ye ke ya sebjalebjale mo ditiragalo tša gona di diregago metsesetoropong ka mabaka a a latelago:

- Go na le dikantoro tša *komišinare* ka Tshwane, mo Ariel le Bubbles ba kopanego gona la mathomo.
- Noko o na le dikgwebo tša go fapana, ye nngwe ya tšona ke sinema, bontši bja dikgwebo tša mohuta wo di humanega metsesetoropong.
- Karabo le bagwera ba gagwe ba be ba phela bophelo bja go se laolege bja go kitima ka difatanaga ba tagilwe. Gantši bophelo bja mohuta wo bo bonagala kudu metsesetoropong ka ge go na le mafelwana a mantši a boithabišo.
- Bošego motse wa Phelindaba o kganya mabone. Bubbles le Ariel nako ye ntši ge ditaba di sa ba sepelele gabotse ba be ba ema lefasetereng ba lebelela ka ntle fao mabone a kganyago.
- Didirišwa ke tša sebjalebjale go swana le motšhene wa go tlanya wo Bubbles a o filego Karabo gore a thome go ngwala.
- Bonokwane bjo bo bego bo dirwa ke *masindikheithi* bo kgonagala gabotse metsesetoropong.
- Go na le meago ya kgašo fao Ariel a bego a šoma gona toropong ya Tshwane – boamogelo bja yona bo a bonagala gore ke bja sebjalebjale, go na le dikhamera.
- Moaparo wa masogana ao Bubbles a humanego ka boamogelong, ke wa sebjalebjale, marokgo a dipotsotso, dihempe tša go bulwa mo kgareng le ditšhaene tšeo ba bego ba di apere.
- Go na le matseka le maphodisa ao a phethagatšago molao.
- Go na le hotel ya Hellas mo Ariel o kopanego le Bubbles ge Ariel a be a swanetše go kopana le Karabo e le peakanyo ya Bubbles ya maaka gape ke lefelo leo Bubbles le Ariel ba kopanetšego gona ge ba thoma go ratana ebile ba tansa mmogo.
- Go be go na le dikoloi tše dintši, ke ka fao Ariel a ilego a kgona go lemoga gore go na le sefatanaga seo se mo jago leonyane go fihlela a thušwa ke matseka.
- Bophelo bja *masošalaete* bja boPula bo bonagala kudu metsesetoropong.
- Batho ba gona ga ba nagane gabedi pele ba bolaya motho, *masindikheithi* ba le ba laela Thoba le Champ go bolaya Karabo. Kwena le yena o be a le tseleng ya go yo bolaya Ariel ge a tla bolawa ke boChamp, Mabusha o bolaile mogwera wa gagwe Noko ge a be a e mogaleng a botša Bubbles gore *sindikheithi* e tsebile bokhuto bja gagwe ba tlo mmolaya.
- Champ le Thoba ba be ba šomela *sindikheithi* gomme ba ba direla tšohle tšeo ba ba laelago go di dira go swana le go utswa goba go bolaya.
- Go thuntšhanwa ka dithunya, mmileng wa Mokwele go be go kwagala modumo wa sethunya ge Bubbles a thuntšhana le *masindikhethi*.
- Batho ba gona ga ba tsebane, Ariel o be a sa tsebe Kwena le ge a bolailwe pele ga phaka ya pele ga gabo. Majaneneng batho ba gona ba be ba sa tsebe Bubbles efela ga se nke ba laetša go tshwenyega ka yena ntlong ya Bubbles.

IEB Copyright © 2020

- Go šomišwa dipese (Ge Bubbles a tšhabela Ariel a ya Temba o be a nametše pese)
- Morago ga gore Bubbles a botše Ariel nnete ba ile ba kwana go ya maphodiseng. (18)

[20]

GOBA

POTŠIŠO YA 6

Thulano ke kgakgano/ phapano yeo e tšwelelago gare ga baanegwa mo pading. Thulano e ka ba gare ga dihlopha tša baanegwa goba moanegwa o tee a thulana le kgopolo ya gagwe. Bohlokwa bja thulano ke go hlola maatlakgogedi le go tšweletša morero wa sengwalwa. Go na le mehuta ye mebedi ya thulano e lego: ***Thulano ya ka gare*** *le* ***thulano ya ka ntle.*** (2)

Thulano ya ka gare: *e tšwelela magareng ga motho le dikgopolo tša gagwe goba monagano wa gagwe mabapi le bothata bjo bo itšego. Moanegwa o ikhwetša a le kgakanegong ka fao o swanelwa ke go tšea sephetho.*

- Bubbles o thulana le go phenkgišana le lefahla la gagwe Karabo ka go leka go thopa lerato la tatagwe. Karabo ga a lemoge seo, ka fao Bubbles o thabišwa ke go bona a dira diphošo tšeo di befedišago tatagwe.
- Lehloyo la Bubbles le golela godimo ge a nagana gore ke Karabo yo a mo tsentšhitšego mathateng ge a swanelwa ke go yo lebana le Ariel Meso yo a ganago ka sengwalwa.
- Bubbles o gakanegile ka ge a lemogile gore o thomile go rata Ariel go feta ka mo a ratago Kwena. Ga a tsebe gore a tšee sephetho sefe.
- Morago ga go radia *masindikheithi* le go tšhabela Majaneng, Bubbles o be a fela a itshola ka seo a se dirilego le ge e le gore lerato la gagwe le Ariel le be le fenya maikutlo a boitsholo.
- Ariel o lemoga gore Bubbles ga a rengwe ke hlogo le ge a be a sa kwešiše gore go direga eng ka yena.

Thulano ya ka ntle: *Ke thulano ye e tšwelelago magareng ga baanegwa ba babedi le go feta. Mohuta wo wa thulano o tšwetša pele ditiragalo tša thulaganyo*.

- Ariel o thulana le bašomedi ba kantoro ya khomišinare bao ba bego ba itshwaretše magang ba se na taba le batho bao ba emego lebaka le letelele ba nyaka thušo. Ba ile ba thuša kgarebe yeo e tlišwago ke yo mongwe wa bašomedi ba khomišinare pele ga bona.
- Noko o befeletšwe Karabo ka ge a be a sa hlokomele mahumo a gagwe ebile ka baka la botagwa, a wišitše sinema le yena a ba a ikhwetša a gobetše kotsing ya sefatanaga.
- Noko le Mabusha ba kgakgana le Karabo morago ga go lemoga gore o ngwadile sengwalwa ka sephiri sa bona a se iša go Ariel gore a se diragatše seyalemoyeng.
- Julia o kgakgana le Ariel gobane o be a kganyoga gore Ariel a mo nyale. Sa go mmefediša ke gore Ariel o be a sa bontšhe go ba le maikemišetšo a lenyalo. Julia o ile a botša Ariel gore o mo senyetša nako a tšea seo e lego sa gagwe a sepela.
- Noko o ile a laetša khuduego ye kgolo le pefelo ya go šiiša morago ga go humana sengwalo seo Karabo a se ngwadilego. Diteng tša sona di be di bediša madi a mmele wa gagwe ka pefelo.

- Banna ba *sindikheithi* ba ile ba dulela Karabo lekgotla ba mo sekiša ka kgalefo ba rata go tseba gore o tsebile bjang ka sephiri sa bona. Mafelelong ba tšhabiša Karabo gore a yo bolawa.
- Bubbles o fapana le Pula ka mantšu ka gore Pula o be a mmotša gore o a bona gore Bubbles ga a rate Kwena go swana le ka fao Kwena a mo ratago. Bubbles o ile a se thabele dipolelo tšeo ka ge a bona gore o lemogilwe.
- Ariel o thulana le lesogana la go utswa sengwalo nakong ya ge a thuša Bubbles yo a ikgobaditšego leoto ge a ewa. Ariel o lekile go kitimiša lesogana leo fela la tsena ka sefatanageng la ipha naga.
- Ariel o lebantšha Bubbles gomme o mmotša gore o badile sengwalwa sela ka go realo o tseba diteng tša sona. O mmotša gore o a tseba gore tše ka moka di diregilego ke maano a Bubbles a go dira gore sengwalwa se utswiwe.
- Bubbles o lwa le *masindikheithi* mmileng wa Mokwele, e le ge a šireletša Ariel gore a se bolawe. O ile a thuntšha Champ le Thoba gomme ya ba ge a thomile go ba lenaba la *masindikheithi* ka gore o šireleditše le go tšhabiša Ariel Meso.
- Mabusha o thuntšha le go bolaya Noko morago ga go lemoga gore Noko ke mohlanogi ebile o mo humaneditše a sa botša Bubbles gore a tšhabe ka ge *sindikheithi* e hweditše mohlala wa gore o khutile kae.
- Ariel o fapana le Bubbles morago ga go lemošwa ke Pula gore Kwena e be e le lesogana la Bubbles gomme yena o be a sa tsebe. O lemoga gore Bubbles o sa tšwela pele go mmotša maaka.
- Kwena o leka go bolaya Ariel o a palelwa, gomme ge a yo mo lalela gape gore a mmolaye o bonwa ke Champ le Thoba gomme ge ba dutše ba kikirišana le yena, sethunya sa yo mongwe sa thuntšha Kwena sa mmolaya.
- *Masindikheithi* a thoma go gononelwa Noko gore le yena ke mohlanogi bjalo ka bana ba gagwe, ba a mo katoga. Noko o ile a gafela bophelo bja Bubbles matsogong a bona gore ba mo tshepe. (18)

[20]

60 meputso

IEB Copyright © 2020

KAROLO YA B

POTŠIŠO YA 7

RUBRIKI YA ATHIKHELE YA KURANTA [20]

Moithuti:	**Meputso [20]** **Kelo**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O lekile go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
DITENG Diteng di sepelelana le hlogo.	**10**	Meputso **10**	Meputso **9–9,5**	Meputso **8**	Meputso **7**	Meputso **6**	Meputso **5**	Meputso **0–4**
SEBOPEGO Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego, leina la kuranta, letšatši la tšweletšo, tšatšikgwedi, hlogotaba, leina la mongwadi, molaetša, leina la baphatlalatši mohl. *Sapa/Reuters*	**4**	Meputso **4**	Meputso **3,5**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **0–1**
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tlhamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga, tšhomišo ya polelo ya maleba.	**6**	Meputso **6**	Meputso **5,5**	Meputso **5**	Meputso **4,5**	Meputso **4**	Meputso **3**	Meputso **0–2**

IEB Copyright © 2020

POTŠIŠO YA 8

RUBRIKI YA POTŠIŠOTHERIŠANO [20]

Moithuti:	**Meputso [20]** **Kelo**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O lekile go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
DITENG Diteng di sepelelane le hlogo.	**10**	Meputso **10**	Meputso **9–9,5**	Meputso **8**	Meputso **7**	Meputso **6**	Meputso **5**	Meputso **0–4**
SEBOPEGO Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego, go be le tšatšikgwedi, mmotšiši le mmotšišwa. Leswao la kgorwana, leswao la potšišo. Dipotšišo e be tše kopana.	**4**	Meputso **4**	Meputso **3,5**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **0–1**
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tlhamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga, tšhomišo ya polelo ya maleba.	**6**	Meputso **6**	Meputso **5,5**	Meputso **5**	Meputso **4,5**	Meputso **4**	Meputso **3**	Meputso **0–2**

IEB Copyright © 2020

POTŠIŠO YA 9

RUBRIKI YA EMEILE [20]

Moithuti:	**Meputso [20]** **Kelo**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha. **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka Bokgoni bja maemo. **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O lekile go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
DITENG Diteng di sepelelana le hlogo	**10**	Meputso **10**	Meputso **9–9,5**	Meputso **8**	Meputso **7**	Meputso **6**	Meputso **5**	Meputso **0–4**
SEBOPEGO Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego, diaterese tša diemeile – ya mongwadi le ya mongwalelwa, tšatšikgwedi, hlogo/ molaetša le leina la mongwadi.	**4**	Meputso **4**	Meputso **3,5**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **0–1**
SETAELE LE POLELO Retšistara, segalo, mohola, tlotlontšu, tlhamo ya mafoko le mopeleto, maswaodikga, tšhomišo ya polelo ya maleba.	**6**	Meputso **6**	Meputso **5,5**	Meputso **5**	Meputso **4,5**	Meputso **4**	Meputso **3**	Meputso **0–2**

IEB Copyright © 2020

POTŠIŠO YA 10

RUBRIKI YA LENGWALO LA SEMMUŠO [20]

Moithuti:	**Meputso: [20]**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O paletšwe ke go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
SEBOPEGO 1. Atrese ya mongwadi le letšatšikgwedi di ngwalwe gabotse (Khoneng ya letsogo la go ja godingwana). Ga go šomišwe maswaodikga. Letšatšikgwedi le ngwalwa ka mantšu. Mohlala: 30 Moranang 2020. **(2)** 2. Atrese ya mongwalelwa e ngwalwa gabotse ka letsogong la nngele. Ga go šomišwe maswaodikga. Ga go ngwalwe tšatšikgwedi. **(1)** 3. Madume: Go šomišwe Thobela/Morena/Mohlomphegi. Go se šomišwe maswaodikga. Madume a ngwalwa ka letsogong la nngele mothaladi o tee ka fase ga atrese ya mongwalelwa. **(1)** 4. Hlogo ya taba e ngwalwa ka fase ga madume o tshetše mothaladi o tee ka tlhakakgolo. Madume a ngwalwa ka letsogong la nngele mothalading o tee ka fase ga atrese. **(1)** 5. Mafelelo/bofelo go šomišwa tlhakakgolo ya mathomo, mohlala: (Ke nna) O šomiša leina la gago le sefane wena mongwadi. **(1)**	**6**	Meputso **6**	Meputso **5,5**	Meputso **5**	Meputso **4,5**	Meputso **4**	Meputso **3**	Meputso **0–2**

Moithuti:	**Meputso: [20]**	**Khoutu 7** O kgonne go fihlelela ditekolo ka bokgoni bja go ikgetha. **80–100%**	**Khoutu 6** O fihleletše ditekolo ka bokgoni bja maemo **70–79%**	**Khoutu 5** O fihleletše bontši bja ditekolo **60–69%**	**Khoutu 4** O lekile go fihlelela bontši bja ditekolo **50–59%**	**Khoutu 3** O fihleletše tše dingwe tša ditekolo **40–49%**	**Khoutu 2** O paletšwe ke go fihlelela tše dingwe tša ditekolo **30–39%**	**Khoutu 1** O paletšwe go fihlelela ditekolo **0–29%**
DIKAGARE/DITENG 1. Dintlha di sepelelane le sererwa. 2. O se fapoge tabeng ye o swanetšego go ngwala ka yona. 3. Diteng e be tše di sepelelanago le sererwa. 4. Go laetšwe kwešišo ya seo go ngwalwago ka sona. 5. Morero wa lengwalo o fihlelelwe.	**10**	Meputso **10**	Meputso **9–9,5**	Meputso **8**	Meputso **7**	Meputso **6**	Meputso **5**	Meputso **0–4**
SETAELE LE POLELO 1. Temana ye nngwe le ye nngwe e hlaloše ditaba tša yona. 2. Mafoko a be a a hlamilwego gabotse le tšhomišo ya maleba ya maswaodikga. 3. Diphošo tše 5 – o lahlegelwa ke moputso o tee fela 4. Mafoko, tirišo ya mantšu ka mo go nepagetšego 5. Tlotlontšu ya maleba le mopeleto wo o nepagetšego.	**4**	Meputso **4**	Meputso **3,5**	Meputso **3**	Meputso **2,5**	Meputso **2**	Meputso **1,5**	Meputso **0–1**

40 meputso

Palomoka: 100 meputso

IEB Copyright © 2020